

Andreas Petersen, landsstýrismaður:

Vit kunnu ikki sammetast við tilafturskomnu londini

– Hóast Føroyar eru illa fyrri búskaparlíga, so kunnu vit ikki sammetast við tilafturskomnu londini, sigur Andreas Petersen, sum hevur verið á ráðstevnuni í donsku sendinevndini í Bella Centrinum

Dagny Joensen
úr Keypmannahavn

Landsstýrismaðurin sigur, at bert um vit sammeta okkum við Norðurlond ella londini í Europa, eru vit eftirbátar.

Andreas Petersen hevur fundast seinastu dagarnar. Ein part av tíðini í Bella Centrinum og í Forum '95 í Keypmannahavn, har sósíal menning í ST-limalondunum er á skránni. Annan part av tíðini hevur hann fundast við donsk embætisfólk um rammulógirnar, sum nú eru lagdar fram á ting. Tað hevur gingið væl. Tann parturin av arbeiðsgrindunum verður tikin upp seinni.

Í Bella Centrinum hevur fundarevnið verið Keypmannahavnar yvirlýsingin, sum skal verða endabresturin á samráðingunum um sósíala menning og betri kor fyri heimins fólkaskól, í londum, har tað ikki er ein sjálfvígja, at tey veikastu fáa stuðul og umstøður at upphalda sær og sínum.

Saman við Johnny W. Holbech, deildarleiðara á almann- og heilsudeildini í Tinganesi, hevur hann verið við til at arbeiða við orðingini til yvirlýsingina í donsku sendinevndini.

– Kunnu Føroyar læra nakað av slíkari ráðstevnu?

– Tá tað snýr seg um sósíala menning, sum talan er um á ráðstevnuni, so koma vit avgjørt ikki upp í part. Her verða spurningar og mál umrødd, sum londini í 3. heiminum stríðast við. Hóast vit í Føroyum eru fíggarliga illa fyrri, so eru vit kortini framarliga í slíkari samanbering, sigur Andreas Petersen.

– Tosað hevur verið um tann gevandi og tann mótakandi partin í heimins londum. Vit eru í lótu ikki

gevandi parturin, av tí at stuðulin til menningarhjálp er strikaður á fíggarlógini. Vit eru sostatt í báðum portum, tí at vit eisini fáa stuðul.

– Er vit so illa fyrri kortini, at vit ikki hava møguleikar at hjálpa teimum tilafturskomnu londunum?

– Á almannasíkinum hava vit fram til 1992 sett 5 mió. kr. av á fíggarlógini til menningarhjálp, men orsakað av vánaligu tíðunum er hesin postur strikaður. Hinvegin, so er tað helst einki land, sum privat letur so nógv til góðgerðarandamál sum Føroyar. Sostatt eru vit bæði móttakarar og gevarar.

– Sjálvandi skulu vit lata menningarstuðul. Tá vit aftur fáa skil á búskapin í Føroyum, verður spurningurin um menningarhjálp tikin

Andreas Petersen, landsstýrismaður hevur fingið nógv burtur úr á ráðstevnuni í Keypmannahavn.

uppaftur, sigur Andreas Petersen.

ST ráðstevnan av:

193 limalond játtað at umhugsa sósíala menning

– Hóast vónirnar frammanundan vóru bjartar og høgtflúgvandi, so kom kortini einki beinleiðis krav um at fremja sósíala menning í Keypmannahavnar sáttmálan. Hann verður kortini mettur sum ein virðismikil roynd á leiðini. Nú kunnu stjórnirnar í teimum mest tilafturskomnu londunum ikki longur lata sum luft við tí, sum limalondini hava sett sum mál fyrri at basa fátækradøminum í heiminum.

Dagny Joensen
úr Keypmannahavn

– Bert tað at fáa orðaskifti í lag um sósíala menning í heiminum og at gera hetta á altjóða stigi, er í sjálvum sær eitt bragd, heldur ein luttakari á ráðstevnuni í Bella Centrinum. Nú kunnu stjórnirnar í ST-limalondunum ikki longur lata eygum aftur fyrri til neyð og armoð, sum ræður í stórum parti av heiminum.

Hóast almenna ráðstevnan í Bella Centrinum stendur fyrri samráðingunum, og endaliga undirskrivar ST-samtýktina um sósíala menning, so hava NGO-felagsskapirnir verið tókir meir við í endaliga skjalinum enn væntað frammanundan.

Stjórnirnar hava víst á NGO-felagsskapirnar sum ein virðismikil partnari, tá tað snýr seg um at bota um

korini hjá menniskjum í teimum tilafturskomnu londunum. Eitt nú segði Al Gore, varaforseti í USA, at 40% av stuðlinum frá USA skuldi fara til NGO-felagsskapirnar.

Møguliga vórðu ørindini hjá Hillary Clinton tikið í álvara. Í røðu síni á almennu ráðstevnuni í farnu viku kom hon við uppskotinum at veita NGO-felagsskapunum størri ávirkan í samstarvi við stjórnirnar í ymsu londunum.

NGO-felagsskapirnir eru sjálvboðir hjálparfelagsskapir, men hesir hava ikki fingið góðar sømdir alla stöð.

Serliga í teimum afrikonsku londunum hava NGO-felagsskapir rent seg fastar í royndini at bota um menniskjansliga neyð. Serliga hava altjóða hjálparstovnar sum Reyði Krossur og Neyðhjálp Fólkakirkjunnar, Red Barnet og Læknar uttan landamark

verið noyddir at samstarva við stjórnirnar, fyrri at fáa hjálpin fram til neyðstødd.

Serliga trupult gjørdist hjálpararbeiðið í Somalia. Í háltvannað ár – frá jan. í 1991 til aug. í 1992 – arbeiðdu NGO-felagsskapir einsamallir í hungursræktum økjum, men kortini liðu 300.000 hungursdeyðan. Í hesum tíðarskeiði gjørdi ST als einki fyrri at hjálpa Somalia annað enn at lata nakrar mió. dollarar til Reyða Kross og aðrar NGO-felagsskapir í Somalia.

Hjálparfelagsskapirnir nýttu meiri orku at samráðast við stjórnirnar í hesum tíðarskeiði, enn at gera veruliga hjálpararbeiðið. Ein avleiðing fyrri at fáa hjálpin fram til tey neyðstøddu var, at hjálparfelagsskapirnir noyddust at góðtaka at lata pening undir borðið til hernaðarleiðarar í Somalia fyrri yvirhøvur at sleppa fram til tey neyð-

Danski forsætisráðharrin her saman við ST-áðalskrivarunum

støddu. Eingin veit, hvussu nógv var mió. dollarar eru latnar fyrri at tryggja felagsskapunum arbeiðsfríð. Onnur avleiðing av at ST-londini ikki tóku politiska støðu í Somalia var, at hesin peningur var við til at styrkja einaræðisharrarnar. Muturspeningurin verður nýttur til at keypa hernaðarútgjöld.

Vanlukkan í Rwanda í 1994 er annað dømi um, at ST limalondini lata NGO-felagsskapum ábyrgdina. Her hjálptu felagsskapirnir fólk at flýggja til Tanzania og Zaire. Teir stóðu kortini hjálparleysir í høvuðstrupulleikanum, tí fólkadrápinu hildu fram í Rwanda.

Hevði ST átiðki sær ábyrgd, so kundi ein politisk støðutakan forðað fyrri fólkadrápinum, men har

hendi einki.

Umboð fyrri gamla stýrið í Rwanda, sum tað er prógvað framdi fólkadrápinu, vórðu sitandi sum ST-umboð fyrri Rwanda.

Sósíala ráðstevnan í Keypmannahavn hevur víst á nógv onnur dømi um, hvønn týðning hjálparfelagsskapirnir hava í vanlukkuraktum londum, men samstundis eru umboðini fyrri NGO-ráðstevnuna ivasom. Verður góðtøkan av NGO-felagsskapunum orsök til, at limalondini í ST sleppa sær undan at taka politiska støðu í hvørjum máli sær, so er einki vunnið. Tá kann ábyrgdin hjá hjálparfelagsskapunum gerast ein onnur enn upprunaliga ætlað.

Á ráðstevnuni varð á-sannað, at hesir felagsskap-

ir kunnu røkka langt í sínum arbeiðssetningi at hjálpa neyðstøddum. Hinvegin, so kunnu hesi ikki setast í staðin fyrri veruligan politiskan vilja á altjóða stigi. Tað kunnu bert ST-limalondini í felag bota um. Taka ST-londini ikki politiska støðu, verða NGO-felagsskapirnir bert eitt plástur á sárið hjá altjóðasamfelagnum.